ΑΝΑΣΤ. Κ/Ο ΕΣΤΑΜΟΥΛΗ
ΤΟΥ ΕΚ ΕΘΝΑΥΡΙΑΝΟΥ
ΘΡΑΚΙΚΑ

MEHEMMED (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ

ἐν ΜΑΛΓΑΡΩΝ (?) ἐν ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ

E. J. W. Gibb:
Ottoman Poetry
London 1900
τ. I σ. 391-410

Αἱ πληροφορίαι περὶ ἀναφορικῶν τῶν δύο ἀδελφῶν Mehemmed καὶ Ἀχμὲτ, καίτοι ὄχι λίαν ἀφθονοι, εἶναι ἐν τούτοις πολὺ πενιχραί.

Ὁ Ali τοὺς λέγει υἱοὺς τοῦ Salah-ud-Din τοῦ γραμματικοῦ (the Scribe). Καὶ ὄχι ἀπιθάνως ἔχει δίκαιον (2), ὅπου τὸ παρατσουνιῶν Yazijí-oghli, τὸ δίδόμενον εἰς αὐτοὺς δηλοῖ (Ἡ ἀραβικὴ μορφὴ τοῦ ἐπιθέτου θὰ εἶναι Ibn-Kátib).

Περισσοτέρας πληροφορούμεθα, ὅτι ἤκμασαν κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 15ου αἰ. Καὶ ὅλα ἐποιήθησαν ὑπὸ τὸν Hajji Beyzám ἐν Ἀγκύρᾳ.

Ὁ Σεΐχ Mehemmed, ὁ πρεσβύτερος τῶν δύο, εἶναι ὁ τελευταῖος διακριθεὶς ποιητὴς τῆς ἀ. ποιήσεως. Ἡ μοῦσα φαίνεται δὲ ἦτο τὸ ἀγονωτέρον (uneventful).

Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἐν Ἀγκύρᾳ, ἐγκαταστάθη ἐν Καλλιπόλει, ὅπου ἔκτισε δι' ἑαυτὸν κιόσκι ἀνοικτόν (oratory) βλέπον πρὸς θάλασσαν. Ὁ ἀδελφός του ἔμενε τὸν ὑπόλοιπον εἰς Καλλίπολιν ἢ πλησίον ἐπὶ ἀρκετόν. Καὶ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν διῆλθον τὸν βίον των διαιρούμενοι τὸν χρόνον των μεταξὺ τῶν λαλουμένων (devotional exercises) καὶ τῶν συνθέσεων τῶν ἔργων των (literary works).

Τὰς ὀλίγας αὐτὰς πληροφορίας μόνον ἀπαντῶμεν ἀπὸ τὸν Latifi, Tash-köpri-zade καὶ τὸν Ali, οἵτινες μόνοι ἐκ τῶν πολλῶν συγγραφέων ἀναφέρουν τὸν Γιαζιτζί-ὀγλοῦ Mehemed. Εἰς μίαν ὡσαύτως νὰ ἔπῃ τὸν Sculi εἰς ἀναφέρουν αὐτὸν ὁ Ashiq καὶ Hasan. Οἱ δύο οὗτοι βιογράφοι φαίνεται ἐν

2) Ὁ Kátib Chelebí λέγει περὶ τοῦ Mehemed ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Salih.

πολλοὶ δὲ μνημονεύουν τὸν ἀρχαῖον θρυλούμενον ποιητάν.

Εἶναι μόνον ἀνώνυμον σημείωσιν περὶ τοῦ βίου τοῦ γραφέντος ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἐνδόξων τοῦ μεγάλου του ποιήματος, τὸ ὁποῖον ἐλιθογραφήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1863 (=1280) μεταξὺ ἄλλων πληροφορίαι δίδονται, ἃς δίδεται ὅμως ὁ πρῶτος πληροφορίας αὐτῶν, καὶ ἐπομένως ἀμφιβολοῦν μετὰ πολλοῦ βάσεως.

Ἐδῶ λέγεται ὅτι ὁ Mehemed ἐγεννήθη ἐν Qadi-Köy.
(Ὁ Ismaïl Haqqí ἐν τῷ σχολίῳ του ἐπὶ τοῦ Muhammédiye λέγει ὅτι ὁ ποιητὴς οὗτος ἐγεννήθη ἐν Μαλγάρᾳ.)
Ὅτι ἀφοῦ ἐσπούδασε ὑπὸ τὸν Hajjí Beyzám καὶ ποιητὴς ἐγκατεστάθη ἐν Καλλιπόλει, μετέβη εἰς Προύσαν καὶ Transoxiana ὅπου πληροποίησε τὸν γνώστου σοφοῦ μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀνδρῶν τῶν χρόνων αὐτῶν καὶ ἰδίως ἐν μετοχῇ μὲ τοὺς Σεΐχδες Zeyn-ul-Arab καὶ Hayderi Khafi.
(Ἡ πληροφορία αὕτη ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ ποιήματος ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Mehemed δίδει ἀνάφορον τοῦ Zeyn-ul-Arab καὶ Hayderi Khafi ὡς διδασκάλου του).
Τὸν ἀόριστον λοιπὸν βίον τοῦ ποιητοῦ, κατὰ τὸν γράφοντα ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἐνδόξων τοῦ ἔργου του, τὸ ὁποῖον ἐδόθη εἰς Καλλίπολιν ὅλον δὲ ἐν ἔτει ~~τὸ~~ παρεκκλίνον, ἢ κατ' ὀλιγωρίαν ἀπὸ ὀνείρατα καὶ τὰ παράγοντα.
Τὸ ἔτος 1451 (855) γνωστὸν δίδεται ὡς τὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σεΐχ Mehemed. Ὁ γράφων ὅμως ἐν σημείωσι, τὴν ὁποίαν ἀναφέρομεν ἀνωτέρω λέγει ὅτι ὁ ποιητὴς ἀπέθανε τέσσαρα ἔτη μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔργου του. Καὶ κατ' ἄλλον ὁ ἴδιος μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι τὸ ποίημά του ἐλάβετο τὸ 1449 (853), τοῦτο δὲ ἔφερε τὸν θάνατόν του τὸ 1453 (857). — Ὁ χρόνος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀχμὲ δὲ ἀναφέρεται ἐν τῷ Ευνάλ ὅμως τὸ ἔτος τοῦ 1453 (857). Διὰ σύγκρισιν ἐπιτυγχάνει μετάφρασις τοῦ ἔργου τοῦ γεωγράφου Qazwini, «Ἀγάϊβ-ul-Makhlúqát» (θαύματα τῶν κτι-

(ἀκολουθεῖ)

MEHEMMED (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ εἰς ΜΑΛΓΑΡΛΝ(?) εἰς ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ.

ους), γραμμὴ ἀραβική, τοῦ ὁποίου ἡ μετάφραση ἔγινε ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ, τὸ ἔτος τοῦτο 1453 (Εἶδε τὸν British Museum Catalogue Τουρκικὸν χειρόγραφον).

Οἱ δύο ἀδελφοὶ καὶ ἴδιος ὁ Mehemed, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα σημαίνει πολὺ δυνατὸς εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀπέδειξαν μεγάλην φήμην ἀρετῶν.

Παρουσίασε ἐμφανίσθησαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Mehemed.

Ὁ Ἀλὶ πασᾶς πῦρ εἰς τὰς ἐπιφάνειάν του ἐπιστεύετο, ἐπειδὴ ὅλαι ὁ ποιμὴν ἠσχολεῖτο εἰς τὸ μέγα τοῦ ἔργον ὁ πρόφητης Khizr κατὰ συνήθειαν ἔφερε καὶ τὸν Ἔνα λόγον εἰς τὰς Εὐχαριστίας, τὰς ὁποίας συνήθεια.

Ἡ διάφορον αὐτὴ ἔτον εἶναι τὸ ἄφορον διὰ τὸ ὄνομα Khizr καὶ Ilyas Maqâmi (ἢ ὁ Τόπος τοῦ Khizr καὶ Ilyas) τὸ ὁποῖον ἐδόθη εἰς τὸ μικρὸν τέμενος τὸ ὁποῖον ἔνεστι.

Ὁ Tash-köpri-zade λέγει ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Mehemed ἔδωσε τὸ ὄνομα αὐτὸ εἰς τὸ τεμένος του καὶ ὡς ἀπόδειξιν ἀναφέρει τὸ ἐπόμενον τετράστιχον, τὸ ὁποῖον ἀποδίδει εἰς τὸν ποιητὴν τοῦτον.

بودر اول خضر و الیاس مقامی × دها قیلوب ویرسه بیوله سلامی
بونلری بوله کورمسی یازیجی اوغلی × انا بجون یاپدی بو عالی مقامی

Ἡ θεοσεβὴς εἶναι τοῦ Khizr καὶ Ilyas. Πρόσεχον καὶ ἄκουε.
Ὁ Γιαζιτζὶ-ὀγλοὶ ἐδιτάσσετο (δηλ. τὸν Khizr καὶ Ilyas) ἐδῶ
Καὶ πρὸς τοῦτο ἔκτισε τὸ Ἔνα τοῦτο. (Συχνάκις ὁ Khizr καὶ ὁ Ilyas συναντιόνται ὁ εἷς μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ μετὰ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου).

Ὁ αὐτὸς ἱστορικὸς πρὸς τούτοις κάνει πληροφορίας ὅτι τοιαύτη ἦτον εἷς τὸν πρὸς τὸ θεῖον ἀγάπην καὶ πόθον ὅλη ὥστε ὅλαι μιᾶς φορᾶς ἔγραφεν λέξιν πόθον (ἀιγκὶ) εἰς τὸ ἔργον του, τόσον ἐπαθεῖν ἐπόθον, ὥστε διὰ ἐπαθεῖν εἰς τὸ ποιήθειν τὸν σελίδος εἰς τὴν ὁποίαν ἔγραφε

ὁποίαν καὶ ὁποίαν ὁ Ali μὲ πληροφορεῖ ὅτι ὁ ἴδιος εἶδε εἰς τὸ αὐτόγραφον χειρόγραφον τοῦ ἔργου τοῦ Mehemed.

Τὸ αὐτόγραφον αὐτὸ χειρόγραφον εὑρίσκεται ἐπίσης εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ ποιητοῦ ἐν Καλλιπόλει.

Καὶ ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Habib Efendi εἰς τὸ ἐπιφανὲς βιβλίον περὶ διακοσμητικῆς καλλιγραφίας καὶ miniaturistes τῶν Arabes (Khatt ve Khattátan ἤτοι Καλλιγραφία καὶ Καλλιγράφοι ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Ebu-z-Ziyá Tevfiq Bey τὸ 1888-9 = 1306)

Κατὰ τὴν συγγραφείαν αὐτὴν, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον εἶναι γεγραμμένον εἰς ἐξαιρετικῶς ὡραίαν taliq γραφὴν (2) φέρουσα ἄλλοτε εἰς τὴν πόλιν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἔστω ἐχει ἀνεκτίμητον ἀξίαν. Μετὰ τὴν ἀναγνωρίσιν ταύτην τὸ χειρόγραφον, καὶ τὰ μὴ ποιθέντα τῶν ὀλίγων ἔτη τοῦ φθινοῦντος, ἀλλὰ τὸ μέγιστον ἐκείνου ἐλλείψεις. Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀφήγησιν αὐτὴν ἔχομεν πλέον βάσιμον ἐπιβεβαίωσιν τῶν παρελθόντων τὰ ὁποῖα ὁ Ali ἐξηγεῖ κατὰ τὸν τρόπον τῶν φανταστικῶν.

Ο Ali ἀφηγεῖται καὶ ἄλλην διήγησιν εἰς ἐπιβεβαίωσιν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πίστεως εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν, ἥτις διέσωσε τὸν Ζεὶχ Mehemed.

Ο ἄνθρωπος οὗτος ἦτο πολὺ πτωχός.

Καὶ ὁ ἴδιος καὶ ἡ οἰκογένειάν του πολλάκις εἶχον δυσχέρειαν νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ φαγητόν των.

Συνέβη ἡ σύζυγός του νὰ γεννήσῃ εἰς τὸν δυστυχῆ μετὰ μικρὰ ἐκείνα. Καὶ ἀλίθεον εἰς τὸν σύζυγόν του νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ἀρρενὸ εἰς τὸ ὁποῖον ἐπαρουσιάζετο ὅλη ἡ ἐξαφάνισιν ὁποίαν εἶχε.

Ἐνῶ ἦλθε, πτωχὸς καὶ δύστυχος διὰ τὸ ἐπάγγελμά του, καὶ εἶδε τὸν ἀνθρωπόν θύραν τὸ παρεμονεύοντα φαγητὸν καὶ παρεκάλεσε τὸν ἄρχοντα νὰ τῷ δώσῃ δι' ἀγάπην τοῦ θεοῦ.

(ἀκολουθεῖ) 2) Taliq εἶναι ἐφάμιλλον εἶδος γραφῆς, ἄλλο κοινὸν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν ποικίλον ἔργον.

(Μεhemmed (Σεϊχ) καὶ Αχμετ Γαζιτζι-ογλη
ἐν Μαλγαρων(?) ἐν Καλλιπολει

Ὁ Mehemed κατέβαινε νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ καὶ κατὰ χώραν τὸν ἴδοον ὀλόκληρον τὸν κόσμον κατὰ πολυχρόνιόν του. Ὅταν ὁ σύζυγός του ἐπαίδευε καὶ ἐφόρει τὸ φαρμακὸ ὁ σύζυγός του ἐπιδιωκόμενος εἰς ὀνείδη. Ὁπόταν ὁ σύζυγός του ἐθίνετο καὶ ἦρχισε νὰ τὸν ὁλοκλήρῳ ἀφόνα ἀ Νεοπάνου, ὁποῦ ρουμάρδις, εἰ τὰ κινοῦ αἰλὲ θὰ γὰ κόψῃ; ἀκόμη αἰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκεῖνος θὰ ἐθέλαμε νὰ κλείσῃ κόλπο, πῶς ὅμως γιὰ τὰ κινοῦ;

Ἐπιστρέφοντος ἀπὸ τὴν σύζυγόν καὶ τὰ τέκνα ὁ Mehemed ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἀνοχαρακτηριστικόν καὶ ἐπροσευχήθη εἰς τὸν θεὸν νὰ δίδῃ τροφὴ εἰς τὰ ὀνομαστόν.

Ἐπὶ ἀπόψε προσπίχτο κάποιος ἔμπορος τὴν θύραν, καὶ ὅλαι ὁ σύζυγός του ἐλθεῖν νὰ τοῦ ἀνοίξῃ, τῷ εἶπε· "Ὅτι ἔλθε εἶναι ἡ πόρτα τῆς θείας χάρης, τὴν ὁποίαν σὲ ἐπαίδευσε, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν νὰ ἔχῃς εὐλογοποιήσει, ἀναμένοντας μὲ νὰ τὴν μοιρασθῶ"

Πράγματι ἦταν κατεπόνοια ἕνας ἄνδρας ἀποσταλμένος τοῦ cadi, ὁ ὁποῖος τοὺς ἔφερε δίνοντας ἕνα φάρμακο.

Εἶχε σταλῆ τὴν νύκτα ἐκείνην ἀποσταλμένος (pursuivant) τοῦ Σουλτάνου ἔλθε νὰ διαβεβαιώσῃ πρὸς τὸν καδῆν τῆς πόλεως, καὶ ὁ ἀποσταλμένος ἦν ὁ ὁποῖος εἶχε ἀποδοθῆ εἰς τὸν Σεϊχ Mehemed, ἀφοῦ πρὸ αὐτοῦ τὸ καδῆ. Ὁ καδῆς ὅμως ἄνθρωπος τοῦ νόμου ἐνιώθοντο πρὸς τὸν ἅγιον ἄνδρα καὶ τὸν ἐφόβοντο καὶ ὁ θεὸς νὰ φυλάττῃ νὰ ἐκτελέσῃ ὁποιαδήποτε ἐντολή"

Ὁ ἀποσταλμένος τοῦ Σουλτάνου ἐφάνθη ἐν ἀμηχανίᾳ ἐξαίφνης, ὅτι δὲ θὰ ἔβγαζε λόγο ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τὸ ὁποῖον εἶχε προσλάβει δι' ἐκείνον, ἂν καὶ ὁ Σεϊχ δὲ ἐκρεμμιέχι.

Ὁ πατὴρ γνωρίζει ὅτι θὰ ἦλθε ἀναγκάσει νὰ προσκυνήσῃ τὸν Mehemed εἰς τὴν κατοικίαν του, τῷ ἔστειλε μήνυσιν ὅτι θὰ παραφανῇ πρωΐτερα.

Καὶ ἄλλοτε, πρωΐτερα ὁ Ali, ἐπικαλεσθεὶς τὸ ἱερὸν Κοράνιον (VI. 161) «Ὁ ἐκλεκτὸς ἀληθοφορίας, θεῖος ἐπιστάλαστος ἀκριβής».

Ἐχρειάσθη διὰ τὸν νεώτερον ἀδελφὸν Ἀχμέτ, ὁ Crimson Peony, νὰ πληροφορηθῇ ὅτι ἐχάθη τὸ ἐπώνυμον Βίρὰν ἢ ἄ Ἀγγόν ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ πῦρ τοῦ ἀνωτέρου τόσον ἰσχὺν καὶ ἀδύνατον ὥστε νὰ ὁρμήσῃ.

Ὁ Ali ἀναφέρει τὴν πληροφορίαν (a report) ὁποὺ ὁ Ἀχμέτ δι' ἔλθῃ τὸ κατοικίαν τοῦ βίου ἄνωθεν. Μιᾷ ὥρᾳ τῷ ἀκούσῃ σταυροθαυθεὶς τὴν ἀπόφασιν, ὁποίαν δίκαιε, μετέβη εἰς τὸν ἀδελφόν καὶ τῷ ἀναλύσας τὴν μέριμνα του καὶ ἐξέφρασε τὴν λύπη του, ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶχε σταθῆ τόσα ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ τῷ ἐξασφάλιζον τὰς εὐχὰς τῶν ἐπερχομένων γενῶν, ὁ ἴδιος δὲ εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ τίποτε. Καὶ τότε ὁ Mehemed ἔφερε τὸ ἔργον Enwár-ul-Ashiqín εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις τὸ βάθος τῆς διηγήσεως αὐτῆς, ἔχουσα δὲ ὅλην τὴν συγκινητικὴν πληροφορίαν ἀγαπήσει καὶ τοῦ Mehemed καὶ Ἀχμέτ, ἐπιτέλους μὲ τὴν σύναψιν τοῦ πολὺ εὐ ὁ λόγος ἔστω.

Τὰ σπουδαιότερα ἔργα τῶν δύο ἀδελφῶν εἶναι πρωτεύουσα ἀναβιβῇ, θαυμαστόν, καλούμενον Maghárib-uz-Zemán ἢ ἐπὶ «The Setting-Point of Time» ὑπὸ Mehemed, τονίζοντας τὴν μετέφραστον τοῦ αὐτοῦ, καλούμενον Enwár-ul-Ashiqín ἢ «Lights of Lovers» ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ. Καὶ τονίζοντας ἐπιπλέον, γνωστὸν ὡς Muhammediye, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Mehemmed.

(ἀκολουθεῖ)

(ΜΕΗΕΜΜΕΔ (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ)

ἐν ΜΑΝΓΑΡΩΝ(Ι) ἐν ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ.

Πότε τὰ ἑξῆς τοῦτα ἔργα ἐγράφησαν ἀγνοεῖται ὁ Ἀχμὲτ αὐτὸν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τοῦ Enwar-ul-'Ashiqin σχεδὸν ἀποκλείει.

Τὸ Enwar-ul-'Ashiqin ἐφανερώθη πολλάκις ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1845 (1261), ἐν Kajar τὸ 1861, Σίρι ἐν Βούλαῃ, ἐν Ἀλ. Ἑλλάδι φέρουν χρονολογίαν 1882-3 (1300). Ἐξεδόθη ἐκείνοτε λιθογραφικῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1874-5 (1291).

Ὁ Ἀχμὲτ γράφει τὰ ἑπόμενα:

«Εἶχον ἀδελφόν, ὀνόματι Mehemed, πεπαιδευμένον, γνωστικόν (gnostic), τέλειον καὶ ἐξαίρετον, τὸν θεὸν φίλον καὶ τοῦτον μνεφὶ τῷ , καὶ ἐπεστάλθη πρὸς τὸν ὁχθὸν τοῦ πόλου τοῦ κόσμου Hajji Bogzám, καὶ τὸ λάμπον κόσμημα τῶν ἁγίων, καὶ ὁ τέλειος εἰδήμων τοῦ προφήτου. Εἴθε ὁ Ὑψιστος θεὸς νὰ τὸν διαφυλάττῃ καὶ ἐνταῦθα καὶ Κατέπειτα καὶ τὸν χαρίσῃ τὴν μοῖραν τοῦ Παραδείσου τῶν Ἐδέμ.

«Ἐγὼ δὲ, ὁ πτωχὸς Ἀχμὲτ ὁ Βιζάν τῷ ἔπα, Ἀδελφέ, ὁ κόσμος αὐτὸς δὲν διαρκεῖ καὶ ἡ τύχη εἶναι ἀβέβαιος, Σκέψου λοιπὸν ἐνθύμησον τὸ ὁποῖον θὰ ἀπαντήσῃς ἀπὸ τὸν κόσμον.

«Καὶ ἐκεῖνος συμφωνήσας πρὸς τοὺς λόγους μου, σύνταξε τὸ βιβλίον ὀνόματι Maghází-uz-Zemán.

Καὶ ἡ ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον σχόλια τοῦ Κοράνου καὶ διηγήσεις καὶ ἀναπτύσσεις, ἐξηγήσεις καὶ ἐπίλογα τὰ σύνταξε ἀπὸ πολλὰ βιβλία καὶ ἀπὸ ὀνόματα πολλῶν τελείων γνωστικῶν (gnostics) καὶ τολμηθῶν τῶν παλαιῶν, καὶ ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν σχολίων τῶν σοφίσμων (μυστικῶν) εἰς τὸ Κοράνιον καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ Ἀποστολικῶν Παραδόσεων. Ἐν βραχεῖ συνέλεξε τὰ πάλλιστα τῶν θεμάτων ἐπιδεικνύων ἐπὶ τῷ αὐτῷ

«Καὶ μαθόντα μὲ λέγει, Ἀχμὲ, Βιζάν, ἰδοὺ σύγκρινε πρὸς τοὺς λόγους σου σύνταξε τὸ subtlettes, τὸν νόμον,

τὰ ἀληθίας τῶν ὑπαρχόντων ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐλθὶ οὖν λοιπὸν καὶ μετέφρασον τὰ βιβλία αὐτὰ, τὸ Maghárib-uz-Zemán, εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, οὕτως ὥστε οἱ ἀναφυλοὶ μας νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν μάθησιν καὶ τὸ φῶς τῶν γνώσεων. Οὕτω σύγγραμα πρὸς τοῦτο ἐπιγραμμένον ὀνόματι ὁ πανσοφώτατος ἐφρόνησε νὰ μεταφράσῃ τὸ βιβλίον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἀπαλλάσσει Enwár-ul-'Ashiqín or a Light for Lovers εἰς τὴν καλλίστην τῶν πόλεων (fairest of towns), τὴν ἕδραν τοῦ ἱεροῦ πολίσματος, τὴν Καλλίπολιν. Λοιπὸν τὸ ἴδιόν μου ἔργον Enwár-ul-'Ashiqín καὶ τὸ ποίημα τοῦ ἀδελφοῦ μου τὸ Muhammediye ἀρχόμενα προῆλθον ἀπὸ τὸ Maghárib. Τὸ Muhammediye εἶναι ἐπικόν, τὸ Enwár εἶναι εἰς τὴν πεζόν. Καὶ ὅμως συμβαίνει, ὥστε ἐκφράσῃ κατὰ δύο τρόπους. Ἀφ' οὗ εἰς ὁλόκληρον, ἤτοι νὰ εἶναι θελήσεις. Ἀφ' ἑτέρου εἰς πεζὸν ἤτοι νὰ εἶναι ἐπικόν. Ἀρχόμεναι αἱ γραφαὶ εἶναι παλαιαὶ, καὶ ἐπιτυμῶμεν ἀπὸ ὅσους εἶναι ἄξιοι αὐτῶν. Καὶ οὕτω θὰ γνώσουν ὅτι ὁ πρὸ βάλλον ἐπιμελῶς ἐξῆθη καὶ ἐπιμελῶς ἐπαλείφθη καὶ ἔφερε εἰς φῶς ἀλλόκοτα παραδείγματα.

---

2) Κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀνῆκεν ἕνα εἰς τὰς χιμαίρας τῶν ἀπίστων, ἡ Καλλίπολις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο εἰς τὴν προφυλακὴν (outposts) τοῦ Ἰσλάμ. Καὶ οὕτω ὁ Ἀχμὲν τὴν ἀποκαλεῖ dár-ul-jihád ἤτοι ἕδραν τοῦ ἱεροῦ πολίσματος.

9 Ἀλί λέγει ὅτι διὰ τὴν Καλλίπολιν ἦτο προφυλακὴ (outpost) τοῦ Ὑπερασπιστοῦ τῶν Πίστεων ὁ Mehemed τὴν ἐφίλησε ἐν τόπῳ τῶν καλλιστείων.

(ἀκολουθεῖ)

(MEHEMMED (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΠΑΣΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ.

ἐν ΜΑΠΓΑΡΩΝ(?) εἰς ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ.

„Ἀν ζητῶν τὸν μεγαλοπρεπῆ μαγαζὶν ἀνήκοντα εἰς τὸν Enwár-ul-'Ashiqin. Ἀν ζητῶν τὸν ungzuged μιὰν ἀνάρμονον εἰς τὸν Mahammediye.

„Τῷ θεῷ ἀδέξα ἐκ νεότητος οἱ δύο ἀδελφοὶ συνδίφαμεν τὰς δύο ταύτας βίβλους. Καὶ ὑπάρχομεν τὰς σοφὰς αὐτὰς ὁμαδίαν ἐπὶ τὸ κόστος δρ. Ἔλεος ἐπὶ τοῦτ υἱοῦν τοῦ γραφέως (scribe)".

Ἐν τῷ ἀποσπάσματι, ὅπερ ὡς ἐλέχθη, ἀφίεται δὶς σχεδὸν αὐτόλεξεὶ εἰς τὸ Enwár, καὶ ἔτι ὡρίσθησαν καὶ οὐσίαν εἰς τὸν ἐπίλογον τὸ Muhammediye, συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ Maghrib, τὸ ὁποῖον ὁ Mehemed ἀπόνθησεν κατὰ τὴν παρουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ἐξ ὁποίας ἡ χρονολογία ὡς πρὸς τὸν δύο πρωτοτύπους βιβλίων, εἶναι συλλογὴ σχολίων καὶ ἐρμηνειῶν, ἐκλογικῶν καὶ κοινῶν, ἐπὶ τινων χωρίων τοῦ Κορανίου καὶ τῶν Θείων καὶ Ἀποστολικῶν Παραδόσεων.

Πράγματι τοιαῦτα εἶναι τὰ κείμενα τοῦ τοῦ Muhammediye καὶ τοῦ Enwár-ul-'Ashiqin.

Νὰ παρατηρήσωμεν μόνον τρία μόνον ἀνίσως κάτι ἐνδιαφέρον, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ποίημα ἀντίκειται ἀπὸ ὅλας διασφάλειαν παρὰ διαφόρων εἰδῶν (authorities) ἐπὶ τινων χωρίων τοῦ Κορανίου καὶ τῶν Παραδόσεων σχετικῶν ἐπὶ τινων ζητημάτων. Κατὰ τὸ σχέδιον τὸ ἔργον συνίσταται ἐν τοῖς ὑποδείγμασι, αἱ ὁποῖαι πραγματεύονται περὶ τῆς Δημιουργίας, τὴν Διαθήκην τοῦ Μωάμεθ καὶ τὸ Τέλος τοῦ Κόσμου. Τὰ γραφικὰ κείμενα ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν εἶναι τεταγμένα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, ἑκάστου κειμένου ἀκολουθεῖ τοιοῦτον ἐπίλογος παράφρασις τῶν διασφάλειαν, ὅπου αἱ λαὶ ἀποδίδονται παρὰ διαφόρων σχολιαστῶν καὶ γραμματικῶν περὶ τῶν παραδόσεων (traditionists). Αἱ ὑποθέσεις αὐταὶ ἐκτίθενται ἀρκετὰ διεξοδικῶς

Ὅτι εἰς τὴν πρώτην ὑποδιαίρεσιν, τὴν περὶ τῆς Δημιουργίας, ὁ ποιητὴς ἄρχεται δίδων τὴν μυθικο-φιλοσοφικὴν ἔκθεσιν τῶν

ἀρχῶν τοῦ παντὸς, διὰ τῶν μεταβάσεων τῶν φαινομένων ἀπὸ ~~κατὰ~~ δυνατὰ (potential) εἰς τὴν πραγματικότητα. Μετὰ ταῦτα λαμβάνει τὴν ἀφήγησιν τοῦ βίου τοῦ Μυάμετ, καὶ διηγεῖται πῶς ὅλα ἐδημιουργήθησαν ἐκεῖθεν. Κατόπιν ἔχομεν τὰς παραδόσεις τοῦ Arsh καὶ Kursi, τῶν Ὀυρανῶν παραδείσων, τῶν Ἑπτὰ Οὐρανῶν, τῶν Ἑπτὰ Γαιῶν, τῶν Ἑπτὰ Κολάσεων καὶ εἰς κατ' ἰδίαν. Κατόπιν ἔρχεται ἡ ἀφήγησις περὶ Ἀδὰμ καὶ Εὔας, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἐμφάνισιν λαμβάνει δημιουργία. Ταχεῖα ἀπαριθμοῦνται τῶν προφητῶν, οἱ ὁποῖοι διεδέχθησαν τὸν Ἀδὰμ καὶ διέλαμψαν τὴν Πίστιν τῶν φίλων εἰς τὴν β'. ὑποδιαίρεσιν τοῦ ποιήματος, τὴν περιγράφουσαν τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Μυάμετ. Ἐδῶ τὰ ἱστορικὰ καὶ μυθολογικὰ (legendary) στοιχεῖα ἀφηγοῦνται ὁμοῦ διὰ τὸν ἀναγνώστην. Ἡ ὑποδιαίρεσις αὕτη ἐπιλύνει ἔτι καὶ τὴν τῶν τέσσαρας πρώτους Χαλίφας καὶ τοὺς ἐγγόνους τοῦ Προφήτου Χασὰν καὶ Χουσεΐν. Ἡ τελευταία ὑποδιαίρεσις, ἡ περὶ τῶν τίδων τοῦ πόνου, ἄρχεται μὲ τὰ σωτήρια, ὡς λέγει χάσις, τὴν ἐκφάνειαν τοῦ Ἀντιχριστοῦ, τὴν κατοικίαν τῶν Γὼγ καὶ Μαγὼγ, τὰ ὁποῖα θέσει προσεγγίζει τὸ σύμβολον τοῦτο. Καὶ ἀκολουθεῖ ἀναπόφευκτος ἐκεῖθεν τὴν σειρὰν τῶν γεγονότων ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν τὴν Ἡμέραν τῆς Κρίσεως. Καὶ καταλήγει μὲ περιγραφὴν τοῦ βίου τῶν μακάρων εἰς τὸν Παράδεισον. Ἡ ὑποδιαίρεσις αὕτη ὀνομάζεται ἀπὸ μερικὰ μυστικὰ ὀνόματα. Καὶ κατόπιν ἔρχεται ὁ ἐπίλογος.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς Σχεδίας τῶν Λόγων τῶν Συγγραφέως τοῦ Βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ εἰσάγει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ποιήματος ὁ Yazigi-oghli Mehemmed ἀναφέρει τῶν μίαν ἀγίαν, ὅτι ἐκάθησε εἰς τὸ μελλιόστον εἰς Καλλιπόλιν ἀπαρχόμενος εἰς ἐνθέους ὀλλαγιούς, οἱ "Lovers" τῆς πόλεως προσῆλθον ἐπισκεπτόμενοι καὶ τὸν ἠρώτησαν διατί δὲν κατέφυγε εἰς τὴν πόλιν χωρὶς τὴν δόξαν τοῦ Προφήτου. Εἶναι τοῦτο ἀπόδειξις ὅτι ἐπὶ πολλὰ βιβλία ἔχουν γραφεῖ ἐπὶ τοῦ θέματος. Οἱ φίλοι τοῦ τὸν ἐπρόλαβαν νὰ γράψῃ ἔργον ἀναφερόμενον εἰς σχόλια, τοῦτο ἐδίχθη νὰ πράξῃ, εἴτε ἔρχεται θεὸς νὰ τὸ ἢ ἀνθρώπος. (Ἴσως τοῦτο εἶναι πολὺ ἐνδοχὲς τὸν τρόπον τοῦ ἀδιάφορον τοῦ Ἀχιλέ).

(ἀκολουθεῖ)

(ΜΕΗΕΜΜΕΔ (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ)

Μιὰ τῶν νυκτῶν ἀλλόκοτα κοιμήθη καθένας, ἐκλείσαν ἀκριβῶς κλεῖδες τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅλοι ὅμως ἔμειναν τὰς κόρας κατεψυγμένα καὶ ἀδρανεῖς καὶ ἀκίνητοι κρύα κρυστάλλια ὕδατος. Ὁ ποιμὴν ἀρχίζει ἐκεῖ τὴν παρακοίμησίν τοῦ λαοῦ καὶ ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν ἀπαλήν, ἡ χάρις ποία αἱ καλόκαρδαι μου θέσεις ἀπουρθῶ τὴν κόρασίν μου; καὶ τοῦ ἐκείνου οἱ ὁποῖοι θὰ σημειωθοῦν ἀπὸ τὴν ἐρημόκλαιν; ἢ εἰς ποῖον ὁ ἀνόητος θὰ ἐμπιστευθῶ; τίνος θὰ εἶναι οἱ μαθηταὶ τῶν παιδιῶν;" Ὅταν ὁ ποιμὴν ἤκουσε λόγον ἐκείνον κλαυθμὸν καὶ δάκρυα τὰ κάλλιστα, τὸν ἐπάρχει παρὰ ἤκουε θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπορεύθη τοιαύτην ἀπόφασιν, ἤτο δυνατὸν ἀνάμεσα καὶ ἡ σκληρὰ καρδία νὰ ἐπαναλάβη τοιαύτην βάσανον; Ὁλονυκτὶς ὁ Πρόεδρος ἀλλοιώθη τὴν δύναμιν ἔθεσε τὸ φάρμακον εἰς τὴν κλειδαρότρυπαν. Ἀπόλεσε τὴν κατάστασιν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔμεινον τὴν ἀκριβόδικαν τῶν ἀρχιεπιστόλων του εἰς τὴν ἀγκάλην". Ὁ Ἀπόστολος τότε εἶδε τὴν ἐπιστολὴν νὰ δίνει εἰς τὸν λαὸν τὴν σωστὴν τοῦ σφραγίσματος νὰ τὸν καὶ ἔμεινον τοῦ λόγου εἰς ὅλον τὸν λαόν, ὁποῖοι τὰ ἔθνη νὰ ἐπιστρέψουν τὰ θαυμάσια τὰ ὁποῖα ἐπίδοσιν καὶ ὅπως οἱ λόγοι τοῦ φθάσουν εἰς τὰς μύτας.

Ὅταν ὁ ποιμὴν σήκωσε τὴν Ἀποκάλυψιν ἐπιστολὴν, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ ἤρχισε τὸ ἔργον, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ Μαhαmmediye.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ συγγραφεὺς ἀφοῦ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν δίδει τὴν ἔμπνευσιν νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον του ἀφιερώνει ὅλη βοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συγγραφῶν ὁ Πρόεδρος τὸ παρουσιάσθησε καὶ ὅλας. Ἡ πρώτη φορὰ εἶναι αὐτὴ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει πρὸ ὀλίγου. Τὸ δεύτερον ὁ Πρόεδρος τὸ ἀπεύθυνε ὀλίγον ἀνθρωπινωτέρον νὰ εὐθυμῇ. Τὸ τρίτον ἐπιθέτει τὴν Ἀπόκλειψιν παρεκινδύνευσεν ἀπὸ ἄρτι κυλιμῶν καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν, ὁποῖον τὸ βιβλίον ἀλλὰ χωρὶς ἐρωτήσεις ὁ Πρόεδρος ἐπιβεβαίωσεν ἐκεῖνα αὐτὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἐπαινεῖ τὸν ἀδελφόν. Μὲ πάλιν ἄλλην φορὰν, ὅλα εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν καὶ ἐδίδετο δόξαν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ βιβλίου, ὁ παλαιότερος δάσκαλος Hajji Beyzám τὸ ἐπαινεῖ καὶ τὸ ὁποῖον τὴν Θείαν ἀλήθειαν καὶ ἀποδεχθῆ τοῦ

ἔργον του, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραψε πάλιν ὅλα καὶ τὰ ἰδικά του. Ὁ ἄρχων τοῦ σεηχάμ δὲ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ του, καὶ τὸν Λεβαίνον ὅλη ἡ βίβλος αὐτὴ θὰ καλῇ φανατισμὸν καὶ χαῖν σαρκικήν, καὶ ὅλη ἡ ἀλήθειά του θὰ ἴδῃ εἰδωλίαν εἰς τοὺς ἀληθινοὺς Θεόν. Ὁ ποιητὴς εὐχαρίστησε τὸν ἄρχοντα, διὰ τὴν ἀνταμοιβὴν ἐπιφρόντου τοῦ ὁποίου εἶχε ἐπιλύσει

Τόσον μεγάλη ἐντυπωσίασε τοὺς ἀναγνώστας εἰς τὸ δημοσίευμα καὶ τὸν ἕνα κατόπιν τὸ βιβλίον ὁ ἕνας κοσμικὸς ἱστορικὸς τὸ ~~ἱστορικὸν~~ ἀφήγημα τὸν Βασίλειαν τῶν Περσίων ἢ τὸν Σουλτάνον Αἰγύπτου ἢ τὸν Σουλτάνον τῶν Ρούμ, δηλαδὴ τὸν Μουράτ, υἱὸν τοῦ Mehemed. (Τὸ βιβλίον δὲν ἀφιερώθη εἰς οὐδένα) Ἡ παρέμβασις αὐτὴ ἐνόχλησε τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σουλτὰν Μουράτ, καὶ τοῦ υἱοῦ του Mehemed, ὁποῖος τώρα κατήγετο ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ἀποφασίζει ὁ ποιητὴς ὀμπρὸς τὸν Βεζύρ Μαχμούτ Πασᾶ bin-Qarsáb, ὁποῖος δίχως, ~~ὁ~~ πολὺ κόπον τὸ ἔγραψε, καὶ ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ὁποίου ἐφυλακίσθη εἰς Καλλίπολιν.

Καὶ κατόπιν ὁ Mehemed ἀναθέτει εἰς ἀγωγιάτην τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του σχεδὸν αὐτοδιδάκτου ὀνόματι Νάζεν δὲν ὑπὸ τὸ Ἀχμὲν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Enwar-ul-Ashqin. Τὸ ἔργον τοῦτο καλεῖ τὸν Mehemed ἀδελφόν του ἀπελευθερωθεὶς ἐκ Καλλιπόλεως. Κατόπιν μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τὸ ἔργον ἐδόθη εἰς τὸν Σὰ Jenádi 853 (Ἰούνιον - Αὔγουστον τοῦ 1449) Ὁ Ἀχμὲν ὅμως λέγει, ὅτι ἐκδίδει τὸ ἔργον τὸ 1855. Πόθεν ἔρχεται τοῦτο τὸ σύγχυσις αὐτὴ τῶν χρονολογιῶν;

Κατόπιν ὁ ποιητὴς ἀφιερώνει πρὸς μνήμην τὸ πέρας τοῦ ἔργου ἐκείνου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Προφήτου εἰς τὸν ὁποῖον προσφέρει τὸ βιβλίον του καὶ τὸν ὁποῖον τὸν ὑλοποιεῖ διὰ τὴν Καλλίπολιν, τοὺς καλοὺς του, τοὺς ἄρχοντάς του καὶ διὰ τὸν ἴδιον ἑαυτόν, τὸν γιόν του, τοὺς ἀδελφούς του καὶ τοὺς δεσποινίδας του Zeyn-ul-Areb καὶ Hayderi Khafi.

Εἰς τὸ γ΄ μέρος πρὸ τοῦ τέλους λέγει ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ βιβλίου του El-Risálet-ul-Muhammediye. Τὸ βιβλίον σχεδὸν πάντοτε κατέχει ἀπόν-

(MEHEMMED (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ)

ὁ ἐγγονὸς Muhammedie. Ὁ Ταν-κιοφὶ-ζαδὲ ἐπαίχνιδιαν, ὅλα λογά-
θια ὅλα δόλα κ.τ.λ. φαρμακίκια κρὶ φαρμάκια σχεδόν κι
τὸν Πραφάλια καὶ ὑπράθη κατὰ φοδδεμάλα.
Πράμματι ὁ κοντὸς ἐπαίχνε κὰ κάμνει τὸ ἔργο του ὅλα φράμματα ἦταν
γραμμένα κατὰ κελεύσιν τοῦ Ἀποδίζα, ἐπειδὴ εἶχε κὶ τὴν παρά-
δοση ὅλη ἡ δημοκρατία τοῦ κόσμου σχεδὸν ἐξ
ἀφάσεως τοῦ Δημοκρατοῦ δὲ τὸ φῶς τοῦ Μεϊάνετ καὶ κίνον τοῦ
φωτὸς τοῦτον.

Ἡ παρέλαση τοῦ Muhammediye εἶναι πολὺ κρίφον. Τὸ κόμμα εἶναι
σχεδιασμένο κὶ σόρμα μιρὶ ἀλλάζ κοσοδοίχι καὶ
mesneví. Καὶ ἀρχὰς τὰ κομμάτια εἶναι καὶ ἀλφαβητικὰ
τάξη, ὁλονὲς ὁδόνδρα τὸ ἀλφάβητο κινεῖται ἀπάνω, ὁ
καὶ αὐτὸς δὲ ἀποδοσθεῖς ἀπόλυτος. καὶ μόνον κρεμάμενος
κὶ κὶ ἀλφαβητικὰ τάξη παρακάτω. Τὰ μέρη διαιρεῖται
κὶς ἄλλα διάφορα δὲ δίδυμα κιόλας κὶ ὡς ἐπιδοῦ. Τὸ
δίδυμα αὐτὸ ἐπαναλαμβάνει κρίτιν ἐξάμετρα καὶ κατὸν ἀλλα-
θιμένα ὑπὸ ἄλλου. Καὶ ἡ πρόνοια τοῦ ποιήματος δηλαδὴ ἀνδρα κι-
γκαλίφατ παραλλαγὰς. Διάφορα κίβρι γίνεται χρῶτ. Ὁ ἴδιος
ὁ ὀρφανοφὸς δίφρι ὅλη ἔκαμε χρῶτ ἐπλέ. Αἱ ἀλλαγαὶ ἀπὸ κομ-
μάτια κὶς mesneví καὶ κατὰ τάξιν φαίνεται ὅλη γίνεται αὐθαίρετα.
Δηλαδὴ ἔχει τὸ ἔχει δίφρι ὑπόθεσίν τι, ἀλλὰ ἄφρι ὁλο-
κλίρα πράμματα ἐκεῖ τοῦ ὑποθέσεις κὰ κάμνει κὶ ἀλλαγὰς, ἀλ-
λὰ ἄλλάνει κὶ κίαν κορφὴν κὶ κὶ ἄλλην κὶ τὸ φίον παρα-
τρέφει, ἀλλοιοχιδὲ κὶς τὸ κίνον κιάτ φράσεις.

Περὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀξίας τοῦ Muhammediye δὲ εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν
ἐπαινέσῃ πολύ. Ἀλλὰ ἐὰν ἀποδώσωμεν δίκαιον κὶ τὸν Mehemmed πρέ-
πει νὰ παρατηρήσωμεν ὅλη ὁ σκοπὸς τοῦ δίδυμα ὅλε τέχνη ὅλε τοῦ κόσμου
ἀπὸν ἐπιζήτησιν νὰ μεταδώσῃ δεξιότητα καὶ κὶ ἀφόρμη τρόπον. Τὸ
ἐπιτυχόν θέμα, δίφρι ὁ Ἀχμὲτ, ἐρεὶ εἶναι, τυφεῖν.

Ο ποιητής αὐτὸς πολύ ἐξεπλάγη, ὅταν τοῦτο ἀπόδειξε ἡ μεγάλη θεμελιώδης τῶν ἐπῶν τὸ ἔργον πολλὴ ἐχαίρετο καὶ ἐθαύμαζε, ἴδιον μεταξὺ τῶν πολὺ πεπαιδευμένων καὶ ἀνεγνωσμένων μεταξὺ τῶν Τούρκων

Τούρκοι εὐμενεῖς συχνὰ συνέχειαν δίδουν εἰς τὴν ἀλέγορον τοῦ Muhammediye. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις σπίθες συνέχειας εἰς τὴν καλουμένην τῶν Σουνναλίδων μεταξύ. Μετὰ τὸν καθαρισμόν, ἐνὰ μερίδιον δυνὸν ἔφασμα περιέχει τῶν μεγάλων (ὅπου αἱ γραῦες πολλὰς πρόβατα, ἄλλα ἔθνη τὰ καλούμενα προσευχάς) Μέχρι δύο προσευχαὶ ἔχουν καὶ μετάφρασιν ἀφοῦ ἔλαν καθεστῶν, ἐνδιαπερασθεῖσαν μεταξύ τῶν Muhammediye καὶ ἄλλων χωρίων.
Τοῦτο ἐπαναλαμβάνει πίχον εἰς ὁλόκληρον τὸ ποίημα τελειόν. Ὁπόταν δύνανται ἐπαναφέρουν ἄλλο ἀνάφορον τὸ ἐπίθετον. Αἱ ωραιότατοι ἡχαὶ πολλὰ δὲν μένουν καὶ ὅλη ἀλεγόμενα.

Ο Mehemed πάντα χρόνον ἔχει ἀπὸ γλύκυν. Ἐκεῖ εἰς τὰς δίφρους αἱ ἐπαναλήψεις εἰς τὰ μονόστιχα, αἱ ἐπαναλήψεις συχνάκις εἶναι πολὺ ἀστεῖοι ἀραβικοὶ ὁρισμοί. Τὸν δίκαιον ἔχει πολλὰ ἐξαιτεῖν ἀπὸ εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐπιφέρει ἀναφορὰν καὶ ἐξηγήσεις ὀνομάτων εἰς τὰς περιθώρια τῶν λαϊκῶν διθυραμβικῶν ἐπῶν.

Ο Latifi εἶναι μάρτυς τῶν ἐπιμόνων εἰς τὴν τὸ Muhammediye ἀπαλλάσσει εἰς τὴν ἐποχήν, ὅτι δίχα πολὺ ἐπιμόνων ἀπὸ τὸν πλαστὸν τῶν σχολῶν καὶ παραδόσεων ἔνεκα τῶν ἀμφιβόλων τοιούτων. Ὅλον ὁ βιογράφος εἶχε μεγάλην ἰδέαν περὶ ἔργου, ἡ μελέτη τοῦ ὁποίου χρέος εἶναι ἐπιφυλάξεις εἰς τοὺς τόπους.
Ἐδῶ ἐπαινεῖ μίαν qasida, ἥτις δίχα περίεργα πολλὰς νουθεσίας ἀναφορὰς εἰς τὸν μυθικὸν τῶν Σουφῆ. Ἡ qasida αὐτὴ ἄρχεται μὲ τοὺς στίχους

الا ای کرور خوبارم الا ین السی الا ین
دهادم کشف دیدار ایت کتور یوردن صلجا بیس

(ἀπόστροφη)

(MEHEMMED (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ)

(Μουζέφφαρ)
τὸ Κεφαλὶ τοῦ ἀφεντικοῦ, πόθεν ποῦ ~~[illegible]~~ πορεύει;
Ἀνέβηκε τὸν κατήφορο καὶ ὅλη τὸ κόλλορ τοῦ Προφήτου σου ἐπί δοξα]

Σχόλια εἰς τὸ Muhammediye ἐπονομαζόμενα Ferah-ur-Ruh ἢ Χαρὰ τῶν ψυχῶν ἐγράφησαν ὑπὸ Ismâ'îl ~~Hakk~~ Haqqí, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε τὸ 1724-5 (1137). Ὁ ἴδιος ἔγραψε σχόλια εἰς τὸ Κοράνιον καὶ τὸ Mesnevi.

Λιγότερον ὅμως πρωτότυπον μυέφφαρ ἦτο ὁ πρόγονος τοῦ ὁποίου ἦτο ὁ ἐπίθετος ~~Mussami~~ Musannifek. Ὁ Ala-ud-Din ἐφονεύθη εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ 1444-5 (848) καὶ ἀπέθανε αὐτόθι τὸ 1470-1 (875).

Ὁ Tav-mosqí-zadé ὁ Ali τὸν πολυγραφότατον ὁμὼ Σεϊχ Mehemed ἐπωνόμασεν σχόλιον εἰς τὸν Muhi-ud-Din ibn-'Arebi λόγον ἔργου Fusûr-ul-Hikem (Φιλοσοφικοὶ Ἀφορισμοί). Λιγότερον ὅμως ὁ σεϊχὴς παραβλέπει τὰς ἀπόψεις δυσκολίας τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον ἔγινε νὰ ἐξηγήσῃ.

Σχόλια εἰς τὸ Fâtiha ἀναγράφει εἰς ὀνομασίαν τοῦ Crimson Peony, σχόλια τὰ ὁποῖα ἔγραψεν ἐπὶ ἰδιωτικῆς ἀπαιτήσεως κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ Vujûdiye.

Ὁ δι-Ἀχμὲτ-ι Bijan ἦτο ὁ συγγραφεὺς δύο κοσμογραφικῶν ἔργων ὀνομαζομένων Durr-i Meknûn (ὁ Κρυφὸς Μαργαρίτης) καὶ Ajâ'ib-ul-Makhlûqât (τὰ θαυμάσια τῶν Δημιουργιῶν). Τὸ δεύτερον ὁποῖον καὶ ἀπλῶς ἐδίχθη εἶναι ἀπόδοσις τοῦ κατὰ γράμμα ἔργου Qazwini, καὶ ἔγραψεν εἰς τὴν ὀρθὴν τὴν χρόνον τῶν Ἀδίκων τῶν Κυρίων τοῦ ἔτους τὸ 1453 (857).

Ἡ ἀπόδοσις ἀρχίζει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Muhammediye, ἤτοι εἰς τὸ Enwâr-ul-'Ashiqin, ἤτοι εἰς τὴν ἔκφρασιν εἰς ὁλίγας τὴν γνωφιλοσοφικὴν ἀρχὴν τῶν πραγμάτων. Ἡ ὑπόθεσις ἦν εἶναι ἡ μετάβασις τῶν Ἀνθρώπων (Hagâ'iq) ἀπὸ τὴν ὑποθετικὴν (Subût) (Potential) εἰς τὴν πραγματικήν (Vujûd). Αἱ ἀλήθειαι εἶναι ἀπολίθωμα τῶν ἐπιστημῶν τῶν θείων ἀποκαλύψεων, καὶ ὁποῖαι ἐκλεύθη κατόπιν ὑπὸ τὴν Ordnale.

(ἀπόδοσις)

Enbiyā Risāle-i Muhammediye.

The Kingdom Hir! the Praise, the Thanks! for Hir the Generosity!
Creation Hir! and Hir Command!. Aid Hir!. and Liberality!

All self-sufficing war the Truth; His Being the sheer Absolute;
The Namer, they were the Attributer, merged yet in Hir Ipseity.
Hir Name is thus His Self; epiphany His Actual Being is;
Yet He ir higher than the twain; know thow thir glorious subtlety.
The Attributer were things derizable, the Namer degrees therein
The Veritier resulted thence; and all of these cried prayerfully:-
"How long, how long, dowe remain here in the stores of the Inane!.
"Hid in the Unity's domain, in nothingness, in cecity!
"Yer, truly, high-enthroned are we! what lords of lofty maight we be!.
"But yet the Most Hid Secret we; our need, it is epiphany!
"'Tir ye who are prop and stay; 'tir ye who are our kings to-day;
"'Tir ye who are our inward ray. Vouchsafe to our existency!
"If we be manifested, ye shall likewise manifested be;
"And shown will be the glorious Law, and known the bright Sagacity."
Soonar the Namer heard thir they flocked together, to one place they came,
And cried, "O Lord!. reveal us now without orstint our secrecy!."
So firstly all the Namer besought the Name Creator to this end;
It said, "The Name the Able seek, to fashion is itr property."

صِفَاتُ ٱللّٰهِ لَيْسَتْ عَيْنَ ذَاتٍ * وَلَا غَيْرًا سِوَاهُ وَلَا ٱنْفِصَالِ
وَلَيْسَ ٱلِاسْمُ غَيْرًا بِٱلْمُسَمّٰى * فَذَى أَهْلُ ٱلْبَصِيرَةِ خَيْرُ آلِ

The Name the Able said, "Revealment with the Name the Willer lier;
"The actual is at itr command; to show, in itr authority."
Then cried they to the Name the Willer, "Do thow manifest us now!."
It made reply, "'Tir by the Name the Knower must be signed thir plea"
The Name the Knower said, "Your revelation ir well-understood;"
"But learn ye that the Name the Self comprieth all the Namer that be."
Then all the Namer together flocked, and to the Name the Self they said,
"Orders upon they order rest; things are in thy authority."

(Another Bir)

(MEHEMMED (ΣΕΪΧ) καὶ ΑΧΜΕΤ ΓΙΑΖΙΤΖΙ-ΟΓΛΗ)

Then said the Name the Self, "I am indeed the Most Great Name, so I
"Do point unto the Named who is God who doth or willeth He.
Exempt Hir Self from aught of contradiction and from aught of flaw!
"Aloof Hir Nature that thereto should ever reach perspicacity!
(O King Most Great to whose Perfection declination never may win!
To whom fair Beauty for whose Glore imagination never may win!)
"Do ye without Hir Glory's veil abide while I before Him go
"And see how He will order since ye cry with importunity."
I went before the Very Self, and I said, "My Lord! and O my Lord!
"As Thou the Knower art of secrets, there is naught concealed from Thee."]
The Self replied, "I am that Self the independent of degree:
"From Actual and Manifest nor hurt nor profit is to Me.
"But since the Veritier implore and earnest pray of all the Namer,
"And since Our Namer desire that Thou should grand this thing they crave of Thee,]
"Go now, command the Namer, and let these straightway the command obey,]
"Thus let the Veritier come forth in untold multiplicity,
"Let every Name bestow on every Verity that seeks therefor
"Such virtue as its strength may bear: Wrought through all worlds be their decree!"]

What time the Prototyper to come to realised existence sought
They cried, "We fear lest there should overtake us dire calamity!"
So then the Name the Schemer came, and said, "First, Name Sustainer! list!
"Let the Contingents' order stand, that naught destroy it dost thou see!"]
When heard of this the Name of Self, it made two Namer vezirs, and these,
The Schemer and the Executor which achieves all things that be.]

× × × × × × × × × × × × × × ×

Ὁ ὀρχηστὴς ἐξ ἀναβαίνει εἰς τὴν διήγησιν (legend) τοῦ Μεχμὲτ καὶ ἀρχίζει τὸ πρῶτον πλάγιον καὶ τὸ ὑψηλόν. Ὁ δὲ τὸ κατὰ ἐγκύκλιον.